

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

Bucurii tulburate.

Când am aflat despre venirea P. S. Sale Episcopului Dr. Hossu în mijlocul poporului din părțile noastre, ne-am exprimat în această foaie bucuria asupra alor astfel de pogoriri a arhierilor în mijlocul poporului, căci atingerea lor cu poporul nu poate fi decât întăritoare a alipirii lui la biserică și la națiunea sa, cu ale lor așezăminte toate. Căci poporul nostru evlavios ține minte vieața toată cuvintele frumoase auzite dela arhierul cutare, și le urmează.

Cum se nu te bucuri când auzi că vine să petreacă mai multe zile printre popor Episcopul Dr. Hossu, despre care știm toți că e bărbat luminat și Român bun? A și ținut la Petroșeni o foarte frumoasă predică în biserică, tâlcuind poporului pogorirea Duhului sfânt peste apostoli, și înarmarea lor cu darul de a putea să povăduiască tuturor popoarelor, în toate limbile, ca o recunoaștere viuă descoperită de însuși D-zeu popoarelor, că drept au să țină la limbile lor! etc. Toate inimile aurămas plăcut atinse de dreapta tâlcuire și de sigur bine s'au întărit în credința cătră biserică lor și limba ei.

Dar' a venit amestecul îmbulzitor al străinilor, al administrației ungurești, și a tulburat în măsură prea mare atât bucuria poporului care vedea venind în mijlocul lui un arhieru, cât și bucuria noastră de privitori și judecători a întâmplărilor.

Au început anume agenții politici a să îmbulzi peste tot locul cât mai aproape spre arhieru, și a face să-i răsune Lui și poporului în urechi, câte-o dicție afectată și sforăitoare ungurească! Așa la gări, așa la intrarea în oraș, așa la banchetul dat după sfințirea bisericeii. Ba aci lucrul a mers anapoda de tot. În loc să se audă d. e. cinci vorbiri românești și una, cel mult două ungurești, rostite de reprezentanții administrației, s'au auzit vre-o 5 vorbiri dup'olaltă tot ungurești, și abia la urmă și 3 românești!

Va zice cineva că a fost întâmplare neprevăzută. Noi însă credem că a putut fi neprevădere din partea noastră, a Românilor, dar'—din parte ungurească a fost lucrul cu sistem!

Căci îmbulzirea aceasta supărăcioasă în jurul Episcopului, nu s'a oprit aci, la Petroșeni, ci cetiți raportul de mai jos, și veți vedea, că d. e. chiar și într'un sat neînsemnat, la Merișori, Arhierul a fost salutat la gară cu vorbire ungurească de cătră notarul local, român, care desigur l'ar fi salut românește, ori nici-decât, dacă nu avea poruncă dela mai marii sei, să iasă în calea Vlădicului român și să-i răsune în urechi și aci o băsădă ungurească! Și așa mai departe.

Din toate scrisorile ce am primit despre trecerea P. S. Sale printre poporul din părțile noastre, vedem dureroasa simțire ce au

avut cei de față văzând aceste îmbulziri necorecte și provocatoare ale agenților politici. În felul acesta bucuria poporului de vizitele arhierilor se stîmpără cu totul, și noi o scoatem la iveală, pentru-că înșiși arhierii nostri, aflând de ea, se poată medita și afla chipul, cum la viitoarele lor vizitațiuni printre popor, se poată încungiura și paralisa influențele păgubitoare ale acestor asalturi ce se dau asupra lor cu hăsadă ungurești și acolo unde nu e nici o lipsă de ele.

O datorință.

În șirul partidului liberal maghiar din Pesta se găsesc 9 deputați de origine română, și nu numai 7 cum zice „Tribuna“ dela 3/16 Iunie. Acești domni aleși în cercuri curat românești, de când au loc în dietă nici-când nu și-au ridicat glasul întru apărarea poporului românesc, — ba mai mult: putem afirma, că în Budapesta ei și-au uitat de aceea, că au datorințe și față de neamul românesc!

Pe acești deputați îi provoacă acum „Tribuna“ că din privilegiul proiectului de lege a lui Berzevitzky, se iasă din partidul liberal.

Dacă domni aceia ar fi Români, nu ar fi lipsă de nici o provocare, pentru-că ori-care Român cinstit trebuie să fie în curat cu aceea, că spriginirea unui atare guvern ca și cel de azi, constituie cea mai perfectă tradare de neam!

Cunoscând noi trecutul acestor deputați, nu putem presupune la ei atăta simț românesc, ca să-i tăgăduiască spriginul lor unui guvern, care vrea nimicirea neamului românesc!

Putem însă pretinde și suntem în drept a aștepta, ca însăși cercurile electorale să se pună în mișcare, ca la cea mai de aproape alegere să fie scoase din dietă aceste triste figuri, a căror prezență în parlament este o adevărată rușine pentru onoarea noastră națională.

Pentru-ca lumea mare să cunoască pe acești Români rătăciți, vrednici de blăstēm și disprețul unui neam, eată-i aci cu numele: George Serb (ales la Zorlent, în Caraș-Severin), Petru Vuia, (ales la Sasca), Pachomie Avramescu (la Bogșa), Petru Mihályi (Sugatag, Marmația), George Szombati (Josășel), I. Ciocanu (Năsăud), Nicolae Șerban (Arpaș), Ioan Papp (Ceica, în Bihor), Iosif Papp (Șomcuta-mare).

Societatea de teatru în Zarand.

Historicul și falnicul Zarand, are în vara aceasta privilegiu a-și desfășura de nou marea însuflețire pe care el a dovedit-o în frumosul seu trecut pentru cauzele naționale.

Cuib cald a fost Zarandul pentru mișcărilor naționale mici și mari, ba de cele mai multe ori el, și cu vecinii Munți, a fost chiar vatra caldă în care s'au plămădit, s'au organizat și de unde s'au ridicat și s'au pornit mișcărilor naționale cele mai însemnate! Și numele lui Iancu și alui Horia sunt

în Zarand la ele acasă, și ele viiază în inimile tuturor ca hrănitore a flacărilor în candelile însuflețirii naționale!

Ear' când știm acestea, cine s'ar putea îndoi vre-un moment, că „Societatea de teatru român“ care își va ținea est-an adunarea sa generală la Brad, inima și focalul răspânditor de lumină în Zarand, cine, repetăm s'ar și îndoi, că va fi primită aci cu o însuflețire ce va sta nu numai alături de însuflețirea frumoasă ce această Societate a întimpinat la Orăștie și în Munții-Apuseni, ci, chiar mai presus de asta!

În 15/28 August va avea loc adunarea. Inteligența din Brad și jur s'a constituit deja de pe acum în comitet de arangeare a adunării și a sərbărilor ce se vor da în jurul ei, și avem deplină nădejde că lucrul frumos va reusi.

Ceea-ce mai putem dori din partea noastră e: ca tot poporul Zarandean și cărturărirea lui, să asculte cu drag glasul chemător al comitetului arangeator, alergând pe ziua numită la Brad spre a da strălucire și măreție adunării, și mai ales pe a vărsa fiecare din pungulița sa o coroană, două, zece, o sută, fiecare după prinderea sa, în fondul Societății, grăbind astfel creșterea lui și prin aceasta apropiind cu o oră mai iute ziua, când se putem vedea înființat teatrul în suși, pentru care societatea muncește adunând deocamdată încă numai fondul de bani de lipsă, fără de care scopul final, înființarea teatrului, nu se poate! Și mai trebuesc adunați bani mulți!

De aceea lucru de laudă vor face cărturarii din popor, adunând și în comunele lor sume cât de cât, pe cari apoi să le prezinte în adunarea însăși, ca oboluri nobile trimise de popor, chiar și de aceia cari nu pot veni! Așa s'a făcut la Orăștie, unde s'au prezentat listele alor vre-o 30 comune, cu câte 10—20—50 cor. și însuflețirea ce au produs'o aceste daruri dela fii poporului din ținutul întreg, a fost de neuitat!

Macht — Recht!

La Budapesta s'au sfârșit sfătuirile în chestia școalelor. La ce s'au mai și ținut?

Era de trebuință? De ce? Să-și poată face „Vesi—Weiss“ patrioticele observații? Nesăratul? Să-și poată face reclam? Gheșeft?

Nu era de prevăzut sfârșitul? N'a fost asta o comedie pusă anume la cale, ca ministrul Berzevitzky să ni-se arate în colorile — echitabilului? A dreptului, a nepărtinitorului?

Crede naiba!

Ministrul spunea că alege „calea de mijloc“ între două păreri ce se opun.

Estremul (?) românesc și extremul maghiar.

Să judecăm nițel! Dacă extremul maghiar (Vesi și ceialalți ovrei, apoi coșuthiții) ar fi susținut principiile pe cari le susține ministrul, ear' metropolitii nostri, ar fi cerut tot cât ne compete și nu numai minimul, — ar fi ales oare ministrul și atunci calea de mijloc?

Nu cred! În cazul acesta noi am fi câștigat prin proiectul lui Berzevitzky.

Și ar fi câștigat și dreptatea. Și pacea țării. Și țeara.

Dar' n'ar fi ales-o! Nu! Pentru-că toate erau pregătite de mai nainte.

Chiar se nu fi luat parte la desbateri metropolitii nostri, rezultatul era același! Nici mai rău, nici mai bun.

Guvernele urmăresc o țintă mărturisită. Vor să ne facă maghiari.

Nu-i rea socoteala. Șofran latin în ciorba de usturoi mongolă semită. Se potrivește de minune.

Da! Visionarii publiciști și politici maghiari vor ca ei să fie 30 de milioane! Nici mai mult nici mai puțin. Și le șade bine că vreau! Ce bine o să fie! Cinci milioane de lipitori ovrești vor suge în tignă pe corpul fătului născut din cununia — latină-mongolă. Atunci vom vedea noi: Purim. Atunci va fi „Maghiaria Mare“, sinonim cu „Canaan“.

„So sol ech leben!“

Un lucru îi întristează. Pare că-i făcătură! Românii nu vreau să se lapede de legea și de limba lor! Cu toate aceste, urmașii lui Vesi—Weiss au trebuință de cele 30 milioane! Așa pretinde — geșeftul. Ce să facă? Pun pe ministrul ungar, să se facă trădător de patrie și prin legile ce făurește să vire ură și dușmănie între popoarele țării, deci făcând însuși nespun rău țării proprii, învrăbind pe unii locuitori față de ceialalți. Nu doar' că lor, perciunilor, nu le-ar fi tot atât, dacă țeara asta va fi locuită de 30 milioane Români ori Slavi! Asta nu hotărăște. Lucrul de căpenie e, să fie țeara pe mâna lor! Și asta nu se poate decât prin orbirea politicilor maghiari. Marfă ieftină. Oarbă. Pătimașe. Lezne de prostit. Și de — tras pe sfoară. Și s'a pus ministrul pe lucru. Are putere. Și îndrăzneală. Și n'are considerație. Nu știe ce-i legea, dreptul și dreptatea. Nu cunoaște egalitatea. Om de ispravă. Și până-ce noi cerem drepturile ce ni-s'au luat, ca răspuns ministri — ni le iau și pe cele cele avem. „Macht—Recht!“ Ci-că puterea e „dreptul!“ Ear' ținta e — cai verzi. Și o nouă zi de „Purim“, pentru ovrei.

Ministrul ia mereu. Ear' puntea dintre noi devine tot mai strîmtă. Ne depărtăm mereu de o laltă. Spre divorț. Spre tragedie. Spre — încheiere. Bine, d-le Berzevitzky! Bine, d-lor ministri! Luați mereu! Până aveți de unde! Aveți putere! Aveți și drept! Dacă credeți că puterea e dreptul? Că Macht — Recht!

Vem.

Lud. Mocsary
despre politica de maghiarisare.

Corbul alb între Unguri, cunoscutul Ludovic Mocsary, fostul deputat frunțat kosuthist, scrie din privilegiul legii de maghiarisare a școalelor, un șir de articlii în „Egyetértés“ osândind de nou și aspru politica de maghiarisare a guvernelor ungurești. În al doilea articlu al seu luminat Maghiar zice printre altele:

„Da, ar trebui să strîngem la olaltă această națiune politică sfășiată, însă nu prin unitatea de limbă, care date fiind stările dela noi, nu este altceva, decât o utopie.“

Privim cu pizmă la națiunile cari sunt una în neam și limbă,

dar' pe noi ne-a așezat D-zeu în partea de sud-ost a Europei, unde istoria a amestecat d'avalma popoare de toate felurile și limbile.

În sud-ostul Europei nu este alt chip de traiu, adecă de traiu în felul lumii civilizate, și nu este alt chip pentru încungiurarea vecinilor zguduiți, decât să primim stările cum sunt, pe care le-a creat istoria pentru raporturile naționalităților! Trebuie să se încungiure ori-ce înăsprire a diferențelor de naționalitate. Nu trebuie supărat nimeni. Trebuie respectată libertatea personală. Nu trebuie prin urmare atacată nici limba, nici religia cuiva! Trebuie să se măsore cu măsură de-o potrivă la toți, nu numai din sarcinile, ci și din ajutorările ce poate să le dea statul! Trebuie să ne ferim de rîvnirea absorbirii naționale pe calea unității de limbă, căci de geaba o spunem d. e. noi Maghiarii, că noi nu vrem să atacăm, că logica acestei politice duce acolo, că facem tot contrarul, și nu cum ar pretinde politica de naționalitate singură corectă.

În loc să alergăm după fantoma deșeartă a maghiarisării generale, care acum duce la siluirea școalelor primare cu limba de predare peste tot maghiară, sau la trecerea la stat a instrucției primare, ar fi mult mai bine să cercetăm mai de-aproape, dacă în adevăr este oare o nenorocire atât de mare faptul, că nu suntem națiune cu limbă unitară?

Oare nu este și aici așa, că în lumea aceasta toate lucrurile își au partea bună și rea, umbroasă și luminoasă? Și dacă cugetăm cu sânge rece și nepreocupăți, vom vedea că tocmai stările noastre cu naționalitățile care acum ne sparie așa mult și ne mână la fapte extravagante, ne dau nădejde sigură, ca Ungaria independentă să se încunjure cu o cunună unitară de popoare aliate, și prin aceasta să-și dobândească o poziție puternică în familia popoarelor europene, întocmai cum a fost pe timpul dinastiei arpadiene.

Am putea noi, de pildă, să privim cu suflet liniștit, când colosul de miază-noapte ar strivi România, a cărei vieață și înflorire este legată de inima a trei milioane de oameni, cari sunt cetățeni ai statului ungar? Din contra, oare membrii națiunii române nu ar avea un viu interes, ca Ungaria să ajungă și să rămână într-o stare, ca frații lor de aici să aibă spor în toată privința și să nu fie aici numai o colonie esplotată de o putere străină? Tot așa suntem cu Sârbii. Faptul, că sub un acoperemint cu noi locuiesc un milion de Sârbii, ne asigură bunăvoința și alianța neamului celui mai mare din Balcani, a Sârbilor. Cu Românii și cu Sârbii putem avé astfel de legături de alianță, care se va deosebi de alianțele azi iscodite de diplomați, cele în cari în timp scurt din prietin și-se face dușman, și din dușman „prietin“.

Intr'o astfel de formațiune a legăturilor zac nădejile mult pomenitului „imperiu unguresc“, căci împreună ținerea națiunilor, cari trăiesc în alianță făcută pe temeiul firească, le-a dat loc printre marile puteri și împărății. Astfel, și nu pe calea, cum voia într'un rând o foaie din Budapesta să pună temeiul „imperului“ seu maghiar, prin siluirea culturii maghiare asupra tuturor popoarelor, astfel poate să se întoarcă spre bine situația, în care acum credem, că face cauza principală a slăbiciunii noastre.

Noi vrem să stărim avântul național al naționalităților, spunând mereu, că sub aripile vulturului cu două capete găsim scut sigur.

Să nu ne amăgim. Am putea noi să trăim și din omenia noastră, dar' ar fi negreșit de lipsă să urmărim o politică corectă față cu naționalitățile, și să nu împedecăm prin procedură nechibzuită valorarea părții bune a raporturilor naționalităților. Să ne gândim, că stările de azi, conform cărora o națiune de 20 milioane de pe un teritor de 6000 miluri pătrate, este provincia acestui conglomerat de monarhie, nu poate dura vecinic.

Poate să amăgesc unii cu aceea, că starea de azi o putem folosi, ca să maghiarisăm pe toate neamurile străine, și că totuși asta ar fi baza cea mai singură, a viitorului nostru. Greșeala grozavă! Intâiu pentru-că acele neamuri nu sunt sdrănele vre-unei națiuni în agonie, ci membrele cu conștiință deplină ale unor națiuni ce formează state neatârnoate, din care cauză maghiarisarea generală este un vis deșert, după care zadarnic alergăm! Al doilea, pentru-că puterii ce domnește asupra noastră, nu-i pasă, ba chiar îi convine, ca să ne facem cât mai de ură înaintea naționalităților și în același timp se îngrijește, ca arborele să nu crească până în ceru!

În un al treilea articol, dl L. Mocsary dă un alt rând de lecții politicilor maghiari. Le vom reproduce și pe acelea.

FOIȚA

N'a fost să fie-așa...

I.

Inviora întreg salonul
Cu risu-i dulce de cristal...
La masă eu i-am fost vecinul,
Parol!... O fată: ideal!
La masă... Ah, atât de bine
Doar' n'am mai petrecut de mult,
Cici n'aveam altă datorință,
Decât să mănec și... s'o ascult...
O!... Laudă versul meu pe Domnul,
Că dat a fost, s'emi iasă'n cale,
Doar numai gurișoara ei...
Plătește șapte ideale!

II.

„Ah, Doar' atât ești de frumoasă!
„Șatât de nespuse de cuminte
„Și te cunosc de-o oră numai
„Șo simt deja, că's scos din minte,
„Că te iubesc la nebunie,
„Cu toată patima iubirii
„Și că de tine mi-să leagă,
„Că tu mi ești visul fericirii
„Cel plâsmuit odinioară
„De mult, în nopțile cu lună:
„Vedenie nespuse de dulce...
„Frumoasă, albă, blândă, bună...
„Și... Ah... Dar' nu... nu!... nu se
[poate!]
„A fost numai un gând alean,

PRIMIREA episcopului Dr. Hossu la Merișor.

Merișori la 4 Iunie st. n. 1904.

Permiteți-mi ca să vă scriu ceva despre visitațiunea canonică a Prea sfințitului Părinte episcop Dr. Vasile Hossu s'evârșita Joi în 2 Iunie st. n. 1904. la Merișor.

La trenul de 7 ore dimineața poporul a umplut ulița, dela gară până la biserică și școală, cu verdeață, apoi toți oamenii îmbrăcați în haine de s'erbătoare, copii, fete, flăcăi, au alergat la gara din Merișori și înșiruindu-se cu notarul comunal dl Ioan Vasii în frunte, dl notar, la poruncă mai înaltă, l'a salutată pe arhieru în numele comunei politice în limba maghiară. Dl inv. Ioan David cu vre-o 70 elevi a plecat apoi naintea poporului cu copiii în rând, după copiii au urmat P. S. Sa însoțit de Dl canonic Boroș, M. O. D. Protp. Radic, dl Dr. Fireza secretar, preotul Ioan Popenariu, protopretorele Buda, pretorele Ianza, și cantorul catedral Jivancă, primăria, curatoratul, senatul și poporul, formând un convoiu lung până la sfânta biserică.

Intrând în ograda bisericii, Episcopul s'a îmbrăcat, apoi oprindu-se trasul clopotelor, preotul locului Isidor Saturn, și preotul Atanasie Bologa, îmbrăcați au pășit naintea Episcopului, dându-i crucea și evanghelia spre sărutare. Apoi preotul Saturn a rostit următoarea vorbire:

Prea Sfințite Părinte!

Prezența prea Sfințitei Voastre în mijlocul filor sufletești din Merișori și filia Bănița, ne umplu sufletul și inima de o nespuse bucurie, și cum nu, când bunul Dzeu ne-a învrednicit a Vă da nouă în pace, sănătos, putând cheltui și osteni din depărtare ca să Vă vede-ți fii sufletești, cari cu inimă curată așteaptă vederea celui-ce vine în numele Domnului, pace, unire și credință propagând.

Venita-ți în mijlocul nostru prea sfințite Părinte, și cu ce ne vom arăta? cu dragoste, iubire, încredere și supunere fiască nefățărîtă, cu casă parochială edificată în anul 1890, cu biserică edificată în 1894, cu școala noastră confess. română edificată în anul 1897, și toate acestea zidiri culturale făcute numai din, și cu a noastră putere, fără datorie, dovedind astfel,

„Ce mi-a stârmit fiori de-odată...
„Așa-i, că tu... nu cânti la pian?!...“

III.

Ba cântă!... Intreg minunatul salon
Răsună de-acorduri chaotic-divine,
Ear mă-sa o 'ndeamnă: „Cu vocea
[nițel!...
„Ei! cântă-ne... Uite... de ce ție
[rușine!...“
Să 'ndeamnă micuța și 'ncepe din
[nou
Și și pune și'n piano și'n voce tot
[focul...
Eu stau într'un colț, răzimat de-
[un fotel
Și nu știu — da mi vine s'emi
[blastăm norocul!

IV.

„Ce zici?!... Nu ți-să părea, că
Murmur lin auzi pe ape,
Când sub albele-i mânuțe
Tremurau albele clape?!
Ș'apoi ear, ca hohotirea
Vuetului de furtună,
Răsună, sub măestria
Jocului ei, muta strună?!
Și ce elegantă'n jocu-i!
Ce ușor... și cât de abil...
Ce zici?!...“
— „Frate ai tot dreptul:
„Pedalează admirabil!...“

Victor Bontescu.

că am jertit și vom jertfi bucușii, pentru astfel de zidiri culturale, în care se vestește păstrarea limbii, portului, neamului, credința în Dzeu, ascultare față de poruncile Dzeești și bisericești, lipire cu încredere, dragoste, față de capii bisericești, în care se mai vestește iubirea, trăirea în patria noastră scumpă în vremuri bune, ca și în rele, respectarea legilor și alipirea cu încredere de capul încoronat al țării noastre iubite. Intrând în aceste zidiri culturale Prea sfințite Părinte, rugămu-Te ferbinte, ca să ceri dela Dzeu primirea jertfei noastre în bani și osteneală, și peste noi să verse darul prea sfântului său spirit, ca să ne întărească pe noi în a sa credință astfel, ca toate ale noastre celea pământești, să fie spre lauda și mărirea lui Dzeu și spre mântuirea noastră sufletească și trupească. În urmă Vă rugăm a îngădui, ca dragostea încrederea ce o avem față de Prea sfinția Voastră, noi toți cei ce ne-am adunat a Vă primi, ca din adâncul inimii noastre nefățărîte, să zicem: Doamne al cerului și al pământului, pe Ilustritatea Sa Dl Dr. Vasile Hossu, episcop român unit al Lugojului, ține-l în pace, sănătos, întreg, onorat, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului Tău, la mulți ani să trăiască!“

Bunul Episcop a răspuns cum numai prea sfinția Sa știe răspunde, îndestulind pe toți.

Intrând în sfânta biserică a predicat, storcând lacrimi de bucurie din ochii poporului, în număr de peste 200; după predică s'a cetit ectenia și rugăciunea peste reșoșaii binefăcători ai bisericii, apoi s'a vizitat toate ale bisericii, exprimându-și Episcopul îndestulirea Sa. Ne-am dus cu toți la școală pentru a asculta copiii adunați în școală la esamen. Episcopul a ascultat cețitul, cantul și religiunea, și rostind o frumoasă cuvântare copiilor și poporului, lăsând la continuarea esamenului pe dl canonic Boroș, inspector diecesan, ne-am dus la casele parochiale, unde sa controlat, cassa bisericii, școlii, cerculare, rațiuni, biblioteca officioasă, și cea parochială populară, și subscriindu-se că a vizitat, a zis cam așa: bine, îmi place, Dzeu să te binecuvinte.

Ne-am așezat apoi cu toții la 1/10 la masă și la 10 oare s'a urmat mai departe visitațiunea după programă.

Coșer Rizling.

Coșer Rizling se numește
Vinul care l'am pe masă,
Iar locașul meu să chiamă
Pușcărie. Sunt acasă.

Ziaristica română
Are'n țara asta daru:
Procurorii sunt „protectori“,
Pușcăria-i „honoraru“.

Doamne, cât de bine mi merge!
Să tot stai, să nu mai fugi.
Cu-a lor vizite mă cruță
Vrednicii Români din Cluj.

Vin cochet ca o jidancă,
Te-am plătit pe datorie,
Să mai stăm nițel de vorbă!
Nime'n lume nu ne știe!

„Coșer Rizling“ „Coșer Rizling“!
Când te ved aci pe tavă,
Mă gândesc la „Laiie Chioru“
Prietenului Nic. Otavă.

Doamne, de-ar veni acum
Cu-a lui strună, cu-a lui gură,
Să mi mai cânte la ureche:
— „Hei sură, șo costură!“

Unde sunteți gânduri triste,
Unde ești tu, s'ărăcie?
Să te beau în „Coșer Rizling“,
Și să scriu o poezie!

Cluj, 1904.

V. E. M.

Episcopul a mulțumit notarului Ioan Vasii pentru minunata evanghelie donată bisericii, în preț de 110 coroane.

P. S. Sa a fost în tot districtul foarte bine și cu însuflețire primit de uniți și neuniți de-o potrivă.

Dejunurile, prânzele, cenele, afară de două, au fost toate la masa preoților locali, unde au fost chemați toți cei prezenți din inteligența română și preoțimea, dovadă că'n districtul Jiului domnește o bună înțelegere între preoți, popor și inteligență, fără deosebire de credință.

Raportor.

Budgetul statului.

(Urmare din Nr. 21.)

Dintre sumele, prea mici, ce se cheltuie mai mult în est-an ca în cei trecuți pentru economie amintim:

548 mii cor. pentru lăptării și vite de prăsilă.

99 mii cor. pentru dezvoltarea diferitelor instituții economice.

240 mii cor. pentru ajutorarea muncitorilor.

57 mii cor. pentru vieirit.

55 mii cor. pentru munții de pietate ai statului.

560 mii cor. pentru spriginirea comerțului și a industriei — pentru industria de casă și industria mare și mică.

56 mii cor. pentru instrucția specială în comerț și industrie.

120 mii cor. pentru dezvoltarea industriei de metasă și a. m. d.

Restul urcării cheltuelilor se imparte pentru scopuri: sociale (7 din 75) în suma de circa: 4 milioane.

Amintim:
100 mii cor. mai mult pentru creșterea copiilor fără părinți (prin institute în cari fabrică din ei unguri pe sprânceană).

10 mii cor. mai mult pentru ajutorarea comunelor să-și câștige apă bună de beat.

3 milioane 437 mii cor. se cheltue mai mult pentru fondul regnicolar de îngrijirea bolnavilor.

35 mii 483 cor. pentru scările din Ocna-Sibiului și din Borek ș. a. m. d.

Apel literar.

Dl Vasile E. Moldovan, stud. universitar, un tânăr scriitor de un real talent, pregătind un volum literar, pe care îl va pune în vânzare peste vre-o lună de zile, — a adresat către doamnele și d-soarele române următorul apel plin de spirit:

M. Stim. Doamnă,

Primind aceste șire, Vă veți întreba: „Ce vrea omu ăla?“ Ce vreau? Nici eu nu știu anume. Știu atât, că sunt închis hermetice în pușcăria maghiară și de oare-ce n'am obiceiul să cerșesc, ear' din aer nu pot trăi, m'am luat după zicală: „Ajută-te însuși, atunci și Dzeu te ajută!“ Și am tipărit cartea asta. Cărți s'au mai tipărit încă, — asta n'ar fi minune, — nici chiar aceea n'ar fi minune, că rămân nevândute pe la librării. Eu însă m'am hotărît să fac o minune, și să-mi vând cărțile!...

Ca toți și totdeauna, mă adresez și eu întâi Doamnelor și D-soarelor de român. Ele, cu un zimbet și cu puțin șiretlic, o să stoarcă mai lezne „crețării“ din punga Domnilor, dinșii vor bea cu un „capuținer“ mai puțin, ear' eu o să-mi fac, când voi scăpa din pușcărie, un „frack“, să pot dansa la baluri cu frumoasele colectante. (Toate colectantele sunt frumoase).

Vă rog dar, stimate colectante, faceți-mi hatrful, că și Dzeu o să vi-l facă!

Pentru scopuri culturale se fac cheltuieli mai mari în 6 cazuri din 75 cazuri — în sumă de circa: 2 milioane.

Amintim: Congrua preoților și ajutorarea bisericii cu 500 cor. mai mult. Pentru diferite școli aproape un milion. ș. a. m. d.

Pentru justiție abia în 2 cazuri din 75 și abia în sumă de 300 mii cor. — se cheltue mai mult — cu toate-că tocmai justiția din țeara noastră are lipsă de mari și multe îndreptări, căci dreptatea la noi se face pe temeiuri nu totdeauna potrivite.

În sfârșit în afară sutele de milioane cor. ce se cheltue prin budgetul comun pentru miliție — și în budgetul separat al Ungariei se cheltuie mai mult ca anul trecut cu aproape un milion coroane.

Amintim: 79 mii cor. pentru casarmă și locuri de exerciții. 79 mii cor. pentru noile stipendii de stat în institutele militare. 12 mii 600 coroane pentru adausul personal la pensia fostului ministru de honvezi Br. Fehérváry.

Din toate aceste spicuri — ori-cine se poate încredința — că gospodăria țării noastre e de parte de a fi condusă așa — ca să slujească adevăratele lipse ale țării. Și avem teamă, că multă apă va mai curge pe Dunărea, ce răcoște noul palat al dietei — până când cărmuitorii țării vor ști să răspundă pe deplin adevăratei lor chemări.

Intre venitele țării găsim următoarele poziții mai de căpetenie:

Din dări, timbre și alte venituri apartinătoare ministerului de finanțe 727 milioane 614 mii 109 coroane.

Dela tren, postă, telegraf, fabrici și alte venituri apartinătoare ministerului de comerț: 299 milioane 561 mii 250 cor.

Din averile statului și alte venituri apartinătoare ministerului de agricultură: 43 milioane 490 mii 990 cor.

Prin ministerele de interne, justiție, culte și honvezime peste 20 milioane.

(Urmează lista).

Nădăjduind că ve-ți avea bună-tate a colecta în cercul D-voastră cât de mulți cumpărători, Vă mulțumesc înainte de gentileta D-voastră și Vă cer scuze că Vă incomodez.

Indicații: Cumpărătorul poate să ia și numai unul din volumele oferite ori pe amândouă. Nefiindu-mi însă permis să primesc lucruri de aceste în temniță, Onor. colectante sunt rugate să trimită listele și banii pe adresa: Redacția „Libertatea“ Orăștie (Szászváros), cel mult până la 15 Septembrie st. n.

Cluj, (Fogház), în Iunie 1904.

Cu stimă

Vasile E. Moldovan,
publicist.

Din partea noastră recomandăm cu toată căldura apelul d-lui Moldovan și fiindcă cunoaștem materialul însuși din volum, putem asigura pe onorații cetitori, că nu e vorba de un volum mediocru, ci de o apariție literară de multă valoare.

Doamnele și domnișoarele cărora s'a adresat, pot colecta cu dragă inimă cât de multe cumpărări la volum, căci nimenea nu se va căl că a dat bani pe el, ci va afla o adevărată plăcere sufletească răsfoindu-l.

Noi vom reproduce în numerii viitori câteva piese din volumul d-lui Moldovan. E spirit, morală și viu naționalism în ele!

Intre cheltuelile țării găsim urniatoarele poziții mai de căpetenie.

Pentru curtea regală se dă anul acesta din partea Ungariei 11 milioane 300 mii cor. (mai mult ca până acum cu 2 milioane).

Pentru cancelaria cabinetului regal 181 mii 186 cor.

Pentru dietă (plata deputaților și alte spese) 3 milioane 902 mii 396 cor.

Pentru cheltuelie comune (cu Austria) 90 milioane 360 mii coroane.

Pentru feliuritele pensii: 22 milioane 119 mii cor.

Pentru datorile statului și pentru camete: 287 milioane 751 mii cor.

Pentru administrația Croației și Slavoniei 19 milioane 575 mii coroane.

Cheltuieli împărțite pe diferite ministere (plăți, școli, drumuri, trenuri, judecătoria, fabrici, etc. etc.) în total peste 640 milioane cor.

Amănunte despre aceste cheltuieli — dăm în alt rând.

NOUTĂȚI

O cruce pe un loc istoric.

Fruntașul econom și cioplitor de piatră Mihai Dara din Băcăinț, a ridicat pe hotarul Șibotului o cruce mare și frumoasă de piatră, înaltă de 6 metri, pe drumul de țară ce duce dela Orăștie spre Vinț, și anume a ridicat-o în apropiere de firezul dela Șibot, pe locul care în istorie are un atât de frumos nume, unde s'a dat de Ardeleii creștini vestita luptă de pe Câmpul Pâinii asupra păgânilor Turci la 1479. — Crucea ridicată de d. Mihai Dara va fi sfințită Duminecă în 26 Iunie n. de către parochul gr-or. din Șibot S. Secărea, însoțit de încă vre-o 2 preoți din vecinătate. La caz de timp nefavorabil, sfințirea se va amâna pe Dumineca următoare.

Pentru economi. Atragem luarea aminte a economilor din comitat, că vicișpanul comitatului a dat poruncă de a se curățimătasa (rîia) cea din trifoaie și din ierburi, și anume cei din comunele de pe Valea

Ear' faptul că autorul e închis azi în Cluj pentru niște articli politici, încă e un cuvânt, care provoacă pe fiecare Român, să cumpere cât mai multe volume, ca prin asta să-i ușureze susținerea în prinoare.

Sperăm că vom fi bine înțeleși de publicul nostru cetitor și apretiator al talentelor tinere.

Deale luptei cu taurii. Un taur ce a sosit la Pesta se ia parte la luptă a murit pe neașteptate și s'a constatat că cântărește numai Kg. 170 — o greutate de tot mică, în comparație cu greutatea medie a unui taur unguresc de Kg 700. — Deci s'a și susținut de mulți, că luptele cu astfel de tauri ar fi numai o comedie. Matadorul Pouly cari conduce luptele din Pesta și care a și fost rănit la pulpa dreaptă la întâia reprezentație, a văzut mai mulți tauri ungurești, el însă e de părere că taurii ungurești sunt mai puțin primejdioși, fiind mai greoi, decât cei spanioli. El s'a declarat gata să lupte și cu un taur unguresc, ba s'a rămasit chiar, că va goli pe spatele taurului o sticlă de șampanie! Rămășagul s'a primit și Pouly va avea să lupte săptămânile viitoare și cu un taur unguresc.

Murșului sunt datori a o stîrpi din locurile lor până la 20 Iunie n., ear' cei din celelalte părți ale comitatului, până la 30 Iunie.

Este pusă prin lege economilor datorița a-și curăți locurile de această buruiană primejdioasă, și cel-ce nu-și împlinește datorița asta, poate fi pedepsit până la 200 cor.

Indrumări cum are să se curețe această plantă ce face atâta pagăbă trifoiștelor, luterniștelor și fenețelor, — se dau la primăria fiecărei comune.

„Geogeană“, institut de credit nou înființat la Geoagiul de jos, — își va putea începe în curând activitatea, căci zilele astea i'-au sosit Statutele întărite de tribunal.

Producțiile arangeate în jurul adunării gen. a Reuniunii femeilor rom. din comit. Hunedoarei, Dumineca trecută la Deva, au reușit în mod satisfăcător pentru toți.

Adunarea însăși a fost bine cercetată. S'a hotărît să se încerce înființarea unui atelier de țesătorie la Orăștie. Spesele 3000 cor. Să se aranjeze o mică expoziție de lucruri de mână în Brad din privilegiul adunării de teatru.

La concertul de seara corul meseriașilor români din Hunedoara s'a dovedit brav și și-a făcut onoare sieși și conducătorului său dl A. Ludu. Plăcută a fost producția pe violină a dlui I. C. Iuga, iar declamațiunea dlui Dr. V. Bontescu (Noi vrem pământ! de Coșbuc) a produs cea mai adâncă impresie! A fost admirabil declamată.

Teatrul (piesa „Dinu sergentul“) a fost bine jucat. Îndeosebi s'a remarcat jocul natural foarte reușit a doamnei Valentina Popescu în rolul Floarei, mama întristată, și rolul preotului perfect reprezentant.

A urmat vesel până în zori.

Junial, frumoasă petrecere de vară, arangează tinerimea română din Hațeg, mâne, Duminecă în 19 Iunie n. în poiana dintre mesteceni numită „Ograda Vildtonilor“ din pădurea erarială. Pornire cu muzica din oraș la orele 9 a. m. Să vor oferi publicului frumoase distracții, ca foc de artificii și jocul „Călușerilor“.

La postul de tutor orfanal orășenesc în Orăștie, cluburile săsești și unguresc s'au hotărît a sprigini candidatura d-lui Ernst Müller, jurist, față de candidatul clubului român Sev. Procinkievicz, funcționar.

Dl Ernst Müller e un tânăr simpatic și cult, care a umblat și prin străinătate, a stat mai mult timp și în Berlin, și noi n'am avea decât să ne bucurăm că se hotărăște să intre în corpul funcționarilor orașului nostru, unde se-și arate dexteritățile și să se dovedească vrednic de alte poziții mai înalte, la oraș.

Las' că postul acesta de tutor orfanal, retribuit cu 1400 cor., e un post prea nefinsemnat pentru un jurist de astăzi, dar' el fusese recunoscut și de clubul unguresc că s'ar cădea Românilor, cari au cele mai puține pōsturi la oraș: Ungurii au 10 funcționari cu salare de 19.220 cor., Sașii 7 funcționari cu 11.758 cor., ear Românilor numai 6 funcț. cu 9340 cor. Și apoi: Dintre funcționari au vot în reprezentanță, prin poziția lor, 5 Sași, 4 Unguri și numai 2 Români. Tutorul orfanal are vot, și Românilor cu drept și-l reclamă, pentru-că prin el ar ajunge să aibă și ei 3 funcționari cu voturi în reprezentanță, pe când altfel ei vor rămânea la 2, ear' Sașii urcă la 6, ceea-ce nu e deloc cu dreptate.

Deci intrarea d-lui Ernst Müller s'ar face azi pe contul și cu nedreptărea Românilor, cărora li-s'ar cădea locul acesta. Și noi tare am fi dorit, ca un tânăr ce poate avea frumos viitor la orașul nostru, să-și facă intrarea în corpul funcționarilor pe căi absolut normale și cu consensul și cu plăcerea tuturor trei naționalităților, și nici decât cu bruscarea uneia din ele.

Dar' abstrăgînd dela asta, dl Müller a făcut și greșeala de a-și înainta hâr-

țile după terminul de concurs, deși în concurs e spus apriat. că cereri venite mai târziu, nu se vor considera.

Dacă cu toate astea clubul săsești și unguresc stăruie să fie candidat, aceste cluburi nu observă oare că în ce situație împing pe vicișpanul comitatului, care are să conducă alegerea? Vicișpanul e om nou, ales cu spriginul tuturor Orăștienilor, cari s'au alăturat la densul pe cuvânt că e om corect, care respectează legea, etc.

Acum: de va ceda vicișpanul și va pune în candidare pe dl Ernst Müller contra condiției concursului subscris de însuși vicișpanul, care a spus că cereri venite după termin nu se vor considera, — dl vicișpan își va clătina bunul renume la toți Orăștienii: Românilor mai vortos vor vedea că dsa poate fi și necorect; dar tot ceea convingere o vor primi și Sașii și Ungurii, zicîndu-și în sine: „nu e acest vicișpan așa precum îl credeam noi, că iacă cu noi înșine a făcut hatîr dacă l'am rugat, și tot așa va fi făcînd și cu alții!“ Și încrederea lor în noul vicișpan se va clătina, ca și a noastră!

De nu va admite cererea întărită: noi Românilor vom zice: Așadar tot e drept, că acest domn respectă legea și corectitatea! Iar Sașii și Ungurii vor zice ei: „Tot respectul! De omul acesta nu te poți apropia să-l faci să se abată dela ce e drept și corect: iacă și pe noi înșine, deși cu părere de rău, dar ne-a refuzat.“ Și vicișpanul va crește în autoritate în ochii tuturor.

Noi așteptăm cu legitimită curiositate să vedem cum se va deslega situația.

Cluj — Fogház? Dl Vasile E. Moldovan, student universitar, a restat acum la Cluj pentru articlii dsale istorici publicati în „Foia Poporului“, în apelul literar din „Foiță“ a făcut — de sigur involuntar — o admirabilă traducere a numelui Clujului pe ungurește. În datul dela sfârșitul apelului, voinde să arate că unde se află dsa în Cluj, a pus în parenteză „Fogház“, așa că întâii cetitori ai apelului ne-au și întrebat rîzînd:

„Cum, doar nuși-a schimbat Clujul numele unguresc, doar nu-l chiamă acum „Fogház“?“

Și noi, avînd în vedere suvenirile tot a temniță mirositoare ce ne leagă pe noi publiciștii români de acest oraș archișovinizist, în care de un lung șir de ani avem totdeauna unul ori doi arestați politici, — noi am răspuns: ba da, demult pentru noi Clujul e Fogház, dar nimeni n'a nimerit să-i zică așa, până acum dl Vasile E. Moldovan.

Da, dle Moldovan, — si non e vero, e ben' trovato.

Greva muncitorilor de câmp. Din mai multe comitate ale pusteii ungurești se vestește, că muncitorii se organizează să facă o grevă generală pe vremea secerii. Guvernul îngrijat de o astfel de întâmplare, a dat un circular directorilor pe temniță din țară, provocându-i să de o listă despre acei arestați, cari la caz de lipsă ar putea fi folosiți ei la lucrul de câmp.

Atragem luarea aminte a cetitorilor nostri din loc și jur, asupra vestirii ce face dl Ioan Cozma măestru român nou în Orăștie, (vezi pag. 4.) că și-a deschis lucrătoare aci, — și indemnăm pe frații Români din loc și din jur a-l cerceta când au trebuință de buți, butoaie, etc. și a-l sprigini cu căldură.

PROGRAMUL

examenelor de vară dela școala capit. gr-or. română din Orăștie în anul școl. 1903/904.

Sâmbătă în 5/18 Iunie c.:

Dela 7-9 ore a. m. clasa începătorilor, inv. de clasă *Maria Racolța*.
„ 3-5 ore p. m. clasa a II-a, inv. de clasă *Ioan Fleșeriu*.

Duminecă în 6/19 Iunie c.:

După eșirea dela serviciul divin clasa a III-a, inv. de clasă *Ioan Branga*.
Dela 12-12½ oră p. m. gimnastică

cu elevii cei mari, condusă de inv. *Ioan Fleșeriu*.

Dela 3-5 ore p. m. clasa a IV-a de băeți și fete, sub conducerea inv-dir. *Const. Baicu*.
„ 5-6 ore p. m. Cântări corale, conduse de inv. I. Branga; declamări cu elevi și eleve din diferite clase, cetirea clasificățiunilor, împărțirea premiilor și încheierea anului școlar.

NB. Lucrurile de mână ale copiilor vor fi espuse spre vedere publică în una din salele de învățămînt ale școlaei.

Diracțiunea.

Esamen la asil. Duminecă în 13/26 Iunie c. după eșirea dela serviciul divin, se va ținea un fel de esamen formal cu elevii dela asilul nostru confesional gr-or. din loc, sub conducerea instructoarei *Lucreția Eli*.

Pensul esamenului îl vor forma: Rugăciunile, Esercițiile corporale, Declamările, Cântările și Jocurile prescrie.

Orăștie, 15 Iunie 1904. *Diracțiunea*

„Joia verde“.

În „Gazeta Trans.“ dela 3 Iunie apăruse următoarea notiță:

„Azi, Joi, pe la amiază, tocmai înainte de încheierea numărului de Duminecă, ni-s'a raportat, că în procesiunea bisericească romano-catolică de Joia-verde. ce a străbătut strada Vămii, a figurat de rîndul acesta și preotul unit din Tohanul-vechiu, d-nul Moise *Brumboiu*, care în fruntea ministranților, tîrînd cu sine pe cantorul și pe crâșnicul seu din sat, mergea îmbrăcat în sîfă, cu capul gol și cu mâinile încruciate pe piept. Cei-ce l-au văzut au rămas uimiți, de oare-ce nu s'a mai pomenit în Brașov ca preotul din comuna română vecină să ia parte la această ceremonie rom.-cat. I-a fost rezervat, cum se vede, numai preotului *Brumboiu* tristul rol de a oferi acest spectacol umilitor.

Pe când I. P. S. Sa Metropolitul *Mihalyi* nu mai știe cum să aperse ritul și așezămintele răsăritene, precum și limba bisericească față cu *adversarii ei seculari*, cari țintesc a-i nimici independența și caracterul răsăritean-român, pe atunci un preot al seu, merge în nesocotința sa până a se face cădelnișterul abatelui romano-catolic la o sîrbătoare, pe care biserica română unită nici că o cunoaște!

Cu a cui autorisare procede preotul *Brumboiu*? Cu a cui voce își părăsește el parochia sa în zi de lucru, ca să umble pe la procesiuni străine, când credincioșii sei muncesc la câmp, veghind ca omida să nu cutropească holda strămoșească? Am vrea să știm dacă *Blajul* are cunoștință despre isprăvile preotului *Moise Brumboiu*?”

Ear' în numărul seu dela 10 Iunie cetim următoarele:

„Parochul din Tohanul-vechiu dl *Moise Brumboiu* ne trimite o întimpinare la notița publicată în „Gazeta Transilvaniei“ dela 3 Iunie n., privitoare la neașteptata d-sale debutare ca ministrant la romano-catolici.

Ne-am așteptat, că dl *Brumboiu* va veni să răspundă; nu ne-am așteptat însă ca în răspunsul seu să meargă până a fi chiar agresiv.

Ce i-s'a cerut parochului din Tohanul-vechiu în acea notiță?

Nu i-s'a cerut să de seamă, ci numai să-și ia pe seamă și să nu facă nechibzuințe, ce nu se unesc nici cu chemarea nici cu datoria sa de preot român unit.

Se și ferește dl *Brumboiu* de a folosi măcar o singură-dată în întimpinarea sa cuvîntul român, bine știînd, că atunci ar fi trebuit să răspundă și la întrebarea, dacă *Joia verde este o sîrbătoare românească* după ritul răsăritean al uniților, ori e numai o sîrbătoare specifică romano-catolică? Apoi ar fi trebuit se ne spună, că dacă nu e o sîrbătoare a Românilor uniți, ce zor a avut dsa a se preumbla de-alungul strădelor cu procesiunea romano-catolică, mergînd îmbrăcat în odăjdii cu ministranții abatelui rom.-cat. din localitate?

La aceste întrebări precum și la cele atinse despre independența ritului răsăritean și caracterul românesc al bisericeii unite, preotul *Brumboiu* tace tăcerea peștelui, înșirînd alte lucruri, cari nu se țin strict de obiect!

Ori doară se se ține de obiect, dacă dl *Brumboiu* vine să-și scuze procederea, cu păcatele altor preoți uniți, cari în unele orașe ungurești s'au datat a umbla în *Joia verde* cu procesiunile romano-catolice, și dela cari vedem că își ia esemplu, în loc de a ținea seamă de faptul, că atitudinea acestor preoți totdeauna a fost desaprobată de întreg clerul și poporul român unit bine simțitor și gelos pe vaza și independența bisericeii sale?

Ori că se ține de obiect, când dl *Brumboiu* ne spune, că dsa pe lângă aceea, că e paroch în comuna Tohanul-vechiu mai e însărcinat și cu administrarea filiei Brașov? Oare printr'aceea, *Joia verde* rom.-catolică a devenit sîrbătoare românească?

Dar — zice dl *Brumboiu*, — „am fost invitat să particip la procesiune ca tovarăș de muncă în via Domnului, și din respectul datoriei mele am răspuns invitației...“

Cine a mai auzit de un „respect al datoriei“ față cu o lege străină, când totodată se calcă cea mai elementară datorie de a respecta sentimentele și așezămintele sfinte ale celor de una și aceeași lege?!

Atragem cu toată serioșitatea atențiunea organelor superioare ale bisericeii, asupra unor aberațiuni periculoase de felul acesta, ale unor preoți, cari prin nechibzuințele și servilismul lor, strică mai mult disciplinei și vazei bisericeii române unite, decât pot să folosească zece alții, deplin conștii de chemarea lor în mijlocul poporului român!“

FEL DE FEL

Dialect românesc de pe Valea Jiului. Bădea George din comuna N., sosește acasă dela Deva, unde fusese la o pertractare. Urcă în silă dealul, cătră locuința sa. Pe drum vede în alt deal pe bădea Stan, primarul comunei.

Bădea George: U mă! Stane mă!

— Ce mă?

— Auzi mă! Vin dela oraș mă!

— Și ce ai văzut mă?

— Mă, birău mă, cunoști pe Petru al Florii din capul satului?

— Cunoșc, mă, da ce-i cu el mă?

— L-am văzut mă la Deva — îi pototolicuș (pót-tartalékós) la honvezi, mă!

*

Cănele Azor. Advocatul Caze-neuve diu Toulouse avea un câne, pe care-l chema Azor, și căruia îi făcea toate pe plac. Odată a avut o pertractare la tribunal și cănele s'a dus cu stăpănu-seu.

Incepuse pertractarea și cănele se așezase într'un colț la banca unde stăpănu-seu începu vorbirea de apărare. Cănele era obicinuit să latre când numai auzea pe cineva vorbind mai aspru. Stăpănu-seu începu vorbirea de apărare. De-odată apărând el începu a vorbi tare, iar cănele se arătă nemulțumit și începu să latre. Advocatul intrerupse vorbirea și se adresă cătră câne:

— Azor! Fă-mi plăcerea și... taci!

A tăcut Azor, dar' nu multă vreme, căci avocatul se infierbântă de nou și apăra cu voce tare. Delicații nervi ai cănelui fură de nou atinși și el începu de nou a lătra așa de tare, că stăpănu-seu nu mai putu de loc urma.

Atunci avocatul se întoarse supărat cătră câne, îi făcu un compliment și-i zise:

„Ia ascultă Azor! asta nu merge așa: ori aperi tu, ori lasă-mă pe mine în pace, să apăr...”

*

Deosebirea. După-cum se știe Napoleon Bonaparte, era un om mic de statură și la vârsta de 25 ani ajunsese deja general-comandant, din care pricină unii dintre ofițerii supuși lui, care erau mai bătrâni și cu mult mai bine făcuți la statură, nu-l prea ascultau și nu bucuroși se supuneau poruncilor lor. Un anumit general Kleber se arăta de tot neascultător față de Napoleon și nu i-se supunea de loc.

Odată Napoleon pierzându-și răbdarea s'a dus la el și i-a zis: „Generale! D-ta ești cu mult mai înalt decât mine, dar' dacă încă odată vei îndrăzni a nu mă asculta, voi fi silit a face cu sine peară deosebirea dintre noi”. (Adecă se tae din el din partea de sus, până îl scade la măsura lui Napoleon...)

Restul vi-l puteți închipui.

*

Bismark și numărul 3. Numărul 3 a avut mare însemnătate în viața lui Bismark. În semnele familiei sale sunt 3 frunze de trifoi și 3 frunze de stejar. El a avut 3 copii, a avut 3 moșii, a luat parte la 3 războaie și a încheiat 3 tractate de pace. *Tripla* alianță a fost opera lui. În caricaturi el a făcut totdeauna cu 3 fire de păr pe cap.

Sz. 757—1903. tlvki.

Arverési hirdetmény kivonata.

Az algyógyi kir. járásbíróság mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana” pénz és hitelintézet végrehajtatónak Borza Cándia végrehajtást szenvedő elleni 320 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az algyógyi kir. járásbíróság területén levő Algyógyon fekvő az algyógyi 310 sz. tjkvben A + 21 rd. 967. hrsz., kert, 21 K, A + 22 rd. 1470. hrsz. szántó, 187 K, A + 25 rd. 5749. szántó, 44 K, A + 26 rd. 919. hrsz.,

ház és udvar, 320 K, A + 26 rd. 920 kert, 180 K, A + 27 rd. 5196a/1, szántó, 217 K, A + 27 rd. 5297/1. rét 20 K, az algyógyi 426. rd. tjkvben A + 23 rd. 5550. hrsz. szántó 111 K, A + 25 rd. 5196 1/2 hrsz., szántó, 217 koronára ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, — és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi augusztus hó 13-ik napján d. e. 10 órakor** az algyógyi kir. telekvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Algyógy 1904. évi április hó 8-án.

A kir. jbiróság mint tkkvi hatóság.

Forgách,
kir. albiró.

Sz. 725—1904. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóság 1903. évi Sp. II. 891/3 számú végzése következtében Dr. Vlád Aurél szvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénz- és hitelintézet javára Dragoi Iuon és társai romoszi lakások ellen 144 K s jár. erejéig 1904. évi május hó 3-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 660 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: ökrök és székér nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróóság 1904. évi V. 197/2. számú végzése folytán 144 K tőkekövetelés, ennek 1903. évi január hó 30-ik napjától járó 6% kamatai, és 3 K 90 fill. ezuttali, 1/3% váltó díj és eddig összesen 68 K 39 fillérben bíróságilag megállapított, valamint a megfelmérülendő költségek erejéig romoszon adosók lakásán leendő eszközzésére **1904. évi június hó 30-ik napjának d. u. 3 órája** határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivattak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1904. évi június hó 7-ik napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 181—1903. tlvkben.

Árverési hirdetmény kivonata.

Az algyógyi kir. jbiróság mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana” pénz és hitelintézet végrehajtatónak Buda Salamon végrehajtást szenvedő elleni 320 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az algyógyi kir. jbiróság területén levő Bozesen fekvő a bozesi 37. sz. tjkvben A +

rd.	hrs.	320 K
4	278.	141
11	1479.	1
14	1801.	patak —
15	1971.	30
	1972.	
	1977.	
	1978.	
	1983.	
	1984.	
17	2638.	4
	2639.	
18	3367.	15
19	3377.	6
20	3537.	21
21	3659.	4
	3662.	
22	4667.	22
23	4943.	74
	4944.	
24	5322.	
	5323.	
	5325.	
	5326.	47
	5327.	
	5329.	
26	5842.	13
27	5894.	11
28	5900.	8
29	5913.	15
30	5953.	
	5954.	
	5955.	
	5956.	76

koronára — ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi augusztus hó 24-ik napján d. e. 9 órakor** Bozes községében a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Algyógy, 1904. évi április hó 7-én.

A kir. jbiróság mint telekvi hatóság.

Forgách,
kir. albiró.

MIERE DE STUP!

Subscrisul stupar am de vânzare două măji metrice

de
MIERE DE STUP

foarte frumoasă și curată, stoarsă cu mașina din făguri în rame, numai acum în sfârșitul lui Maiu și în Iunie curent — deci miere de tot proaspătă.

PREȚ MODERAT

Cei-ce dorsec a cumpăra să se adreseze la:

IOANICHIE BERARIU
în ZĂM
(posta în loc).

1—2

Cea mai nouă și mai bună carte de limba maghiară, pentru școlile populare române,

a apărut în editura lui W. KRAFFT în Sibliu:

Carte de cetire și gramatică maghiară, pentru școlile populare cu limba de propunere română. De Dr. A. Schullerus și I. Popovici.

Partea primă. 8° mediu. 88 pag. Prețul legat 50 bani.
Partea a două. 8° mediu. 285 pag. Prețul legat C. 1.70.

In legătură cu aceste cărți stă:

Manual pentru propunerea limbii maghiare în școlile populare cu limba de propunere română. (Indigitații metodice și schițe de lecțiuni.) De Dr. A. Schullerus și I. Popovici. 8° mediu. 46 pag. Prețul broș. 60 bani.

Consiliul pentru instrucțiunea publică de pe lângă Inaltul ministeriu al instrucțiunii publice, în ședința sa din 9 Maiu 1903 s'a exprimat în mod favorabil asupra acestor cărți.

Excelența sa Dl ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică, pe baza criticei oficioase a aprobat aceste cărți prin ordinațiunea sa Nr. 1103/904 Pres.

Profesorul Dr. Jancsó Benedek în recenziunea sa asupra acestor cărți zice între altele următoarele: „...fiind aceste cărți lucrate cu diligență laudabilă și după un metod pedagogic corect... le recomand în convingerea, că aceste cărți vor face foarte bun serviciu în școlile amintite la propunerea limbii maghiare”.

Presa încă a apreciat aceste cărți în modul cel mai favorabil recomandându-le ca pe cele mai bune printre toate cărțile de limba maghiară, câte au apărut până acum.

Conferențele învățătoarești, după compararea făcută între cărțile existente de limba maghiară, au recomandat „Carte de cetire și gramatică maghiară” de Dr. A. Schullerus și I. Popovici, ca fiind mai corespunzătoare, mai practice. Deci fiecare învățător, în interesul seu și al elevilor sei, va face bine folosindu-se de aceste cărți la propunerea limbii maghiare.

După-ce din mai multe părți s'a exprimat părerea, că partea II. ar fi prea voluminoasă pentru școlile sătești cu un învățător, s'au luat dispoziții ca pe începutul anului școlar 1904/5, să apară o ediție mai redusă și mai ieftină a părții a doua.

Icoanele de intuițiune de Hölzel, cari servesc de basă la aceste cărți, se află în librăria W. Krafft. Prețul unei icone de părete trase pe pânză C 6.60.

3—3

Nou măestru butnar în Orăștie.

AVIS!

Subscrisul aduc la cunoștința On. Public din Orăștie și jur, că mi-am deschis în Orăștie, — Str. Fabricii, No. 10, — un

ATELIER DE BUTNĂRIE

în care pregătesc tot felul de lucrări ce cad în măiestria mea, buți, butoaie mari și mici, vane, măsurii (ferdele, litre de lemn), etc., din lemnul cel mai solid și cu prețurile cele mai moderate,

IOAN COZMA

Maestru butnar

Orăștie (Szászvaros), = (str. Fabricii).

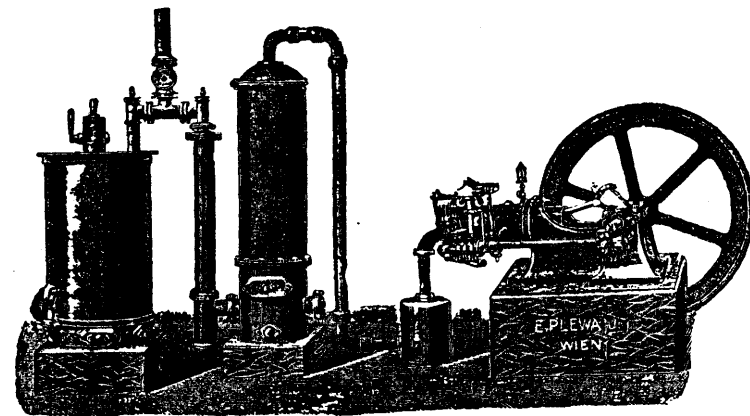
1—3

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Văcei körut 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului E. Plewa, succesorul firmei Brauner și Klasek

Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor, 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

Tot aceiași motoare provăzute cu arangement pneu-tru gaz sugativ, reduc cheltuelile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

Catalog gratis și franco.

Să primesc reprezentanți solizi în provincie.

21—52